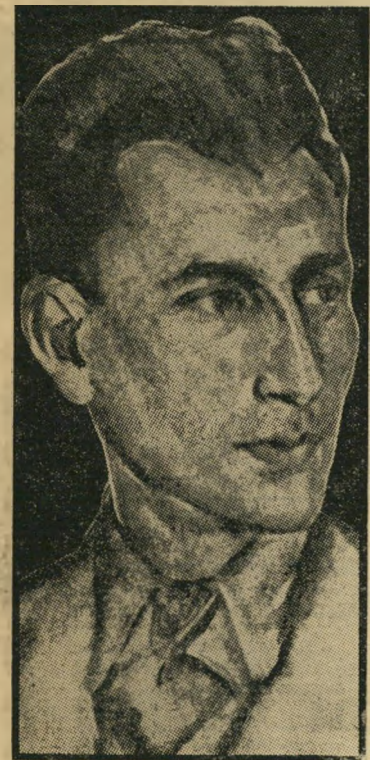

איזה הבדל!

הכפא כא במקום העקרון, השלל כא במקום המוסר.
 אין הבדל בין אופי הפילוג בתרות לבין הפילוג שאירע במפא"י בגלל סיבות אב סורדיות דומות. (האם צדקו שבעה שרים, ביחס למה שאמר השר פלוני לקצין אלמוני בשיחה פרטית בדירתו הפרטית ב-1954?), שלא לדבר על הפילוג במפלגת הליברלית. **כשאותה תופעה חוזרת כפינות שונות של המישטר, אין מנוס מן המסקנה כי המחזה אינה מחלתו של פלג זה או אחר, אלא מחלת המישטר כמהותו, כשלעצמו.**

שטרן

וגם זה טבעי. במישטר זה מתו זה מכבר כל התיכונים הרעיוניים, כל המאבקים על עקרונות רי השקפות עולם, כל מחשבות היסוד בתחום המדיני, התרבותי והחברתי. אנשים המבשרים דרכים חדשות, המטיפים למיפנה נועז בשאלות היסוד של קיומנו הלאומי, אנשים העושים כיום מה שעשה יאיר לפני 27 שנה — שוב אין להם מקום בתוך המישטר ובתוך מפלגותיו. אין אף איש אחד כזה בכל רחבי המישטר, מחרות ועד מק"י.

כי אדם כזה יכול לצמוח רק מן הוץ למישטר, מחוץ למעגל ה הפתאבות המוסריות והרעיוניות. זה טבעו של מישטר שאבד עליו הכלה, שאיבד כל גזע עם אתגרי המציאות החיה, שפניו אל העבר, וגבו אל העתיד.

★ ★ ★

פ ילוג המתחולל על רקע כזה, אינו יכול להוליד שום דבר חדש. על כן הוא מהווה קוריוז, ולא מיפנה מדיני.
 כבר יש שתי מפא"י, שתי מפלגות ליב רלויות, שתי מק"י. ההיינה שתי חרות. אז מה?

כך החלה, למעשה, מלחמתה. שיחרור הישראלית נגד הכרטיזם. לא ננתח כרגע את בשורתו של יאיר, את כוחה יהולשותיה, את אופייה האנטי-אימפריאליסטי ואת אופייה האנטי-ערבי. חשוב רק לציין כי הפילוג היה רעיוני מובהק, וכי על כן תרומה עצומה לקידום המחשבה של דורנו, לגיבוש הכרעות ברורות.

לא היה איש מאיתנו שלא הושיף פע, בצורה זו או אחרת, מיאיר. הוא השפיע לא רק על חסידיה שהתכו עימו ושהמשיכו בדרכו אחרי שנהרג, אלא גם על יריביו, שנאלצו לקבל במידה רבה את תורתו, אחרי שנהרג גם רויאל. **כי יאיר לא היה עסקן, ולא טכניסט.** הוא היה מנהיג מדיני.

★ ★ ★

מה עזוב, לעומת זאת, הפילוג הנוכחי? לעומת ההרים הרעיוניים של נוף הפילוג דאז — איזו ביצה עכורה של האשמות הרדיות קטנסנות! האם הושמעה, בכל התיכוח המו והנגדש הוה, מילה אחת שיש לה משמעות רעיונית כלשהי?

האם השמייע מישחו — מאנשי ההנהלה ומאנשי האופוזיציה כי אחד — רמזו כלשהו למחלוקת מחשבתית, למחלוקת על עקרונות אמונה או על קו עקרוני? באיחור הושמעו דברים כלשהם על שינוי שיטת הבחירות. אפילו נגיה שיש משמעות עקרונית לטכניקה של בחירות (טענה המעיד זה כשלעצמה על רדיוות המחשבה של בעליה) הרי אין לשכוח שאיש מתובעי ה שינוי לא דיבר על כך מילה והצמיחה לפני הפילוג.

בגלל מה חל הפילוג, בעצם?

בגלל מכתב שכתב עסקן קטן בשם נדו לעתון יומי? בגלל השאלה אם יש לבחור שופטים מפי לגתיים לפי מפתח סיעתי או על-פי הגרלה? בגלל השאלה אם פלוני, שהבטיח לבטל משפטים פנימיים, הבטיח זאת כיחיד או בשם ההנהלה?

כל אדם מבין כי אלה הן סיבות של מה בכך, הגובלות באכסורד. **הפילוג הוא על רקע בלתי-עקי רוני ובלתי-רעיוני בהחלט. הוא חל על רקע המתאים למפלגה-ישראית לית מצוייה: רקע של מלחמה בין קבוצות-לחין, מלחמה על עמדות-השפעה, מלחמה על הממשירים לחלוקת השלל.**

קבוצה של עסקנים, השולטת בתנועה, מתגוננת בפני קבוצה יריבה, הרוצה להשי תלט במקומה.

המנהיג המסורתי, שיש לו שליטה אישית על מרבית בוחרי המפלגה, מתגונן בפני נסיונו של מסתנן, שוה מקרוב בא, להדיחו. בחיים הפוליטיים זה קורה. זה אפילו רגיל. אך מה עצום המרחק בין כל זה לבין המחלוקת ההיסטורית בין רויאל ושטרן, ששניהם מסרו את נפשם — בעיניים פקוחות — זמן כה קצר אחרי הפילוג!

★ ★ ★

מה מוכיחה השחאה פשוטה זו בין שני תהליכי-פילוג? היא מוכיחה שאירעה, במשך 27 השנים שחלפו ביניהם, או כ-18 שנות קיום המדינה, ירידה תלולה במוסר המדיני, במחשבה ה-מדינית, בווקה לעקרונות מדיניים.

נפלט לעולם קר ועיין, חסר ערך וטעם. **כך היה הפילוג בחיינו — כחי כל אחד מאיתנו, המעורבים בו.**

★ ★ ★

האם מישחו רואה את הפילוג של היום באור כזה? האם מישחו חש היום שמשחו חשוב, הסרת-חלוקת, הולך ונשבר? אף לא אחד. אף לא בני ה-16 של היום.

כמו בכל פילוג, יש התרגשות. יש גידור פים הדדיים והחשדות הדדיות. יכולים להיות גם מעשי-אלימות ותיגרות.

אבל אזוריה של סוף-העולם? איפה!

כי המיסגרת הפוליטית של חרות שוב אינה עניין של חיים ומוות. אין היא צמודה לשום יעוד היסטורי, שבעליו רואים בו את העיקר בחייהם. הייעוד היחידי שהיה ל-חרות — המלחמה ל-שלמות המולדת. כי "שתי גדות הירדן" — הועלה מומן קורבן על מיובח "הפוליטיקה המעשית", לשם הת-קשרות עם הליברלים מטושטשי-הדמות. ר איש לא הצטרף על כך.

מה נשאר?

נשארה מפלגה ככל המפלגות, המשולבת במישטר הקיים בכל רמיח אבריה. מפלגה היושבת בהנהלה התנועה הציונית ה-שנה, והמתחלקת בשלל המגביות של ה-סנבלטיקים. מפלגה הלוחמת על כסאות בעירויות. ה-משתפת פעולה עם מפא"י בכנסת. שקיבלה מידי מפא"י משכנתאות לבניית מצודת זאב, על שם זיבוטינסקי. המקבלת חלק משלל המישטר בעשרות צורות שונות, כסגומים של הרבה מליונים לשנה. כשמפלגה כזאת מתפלגת, זה יכול לצער רבים. זה יכול להאכזב לנאמנים. **אבל איש לא יחשוב כשל כך על התאבדות.**

★ ★ ★

הו ההבדל לגבי המפלגים. אבל גדול פי אלף ההבדל לגבי המפלגים עצמם. על מה מתפלגים, בעצם?

בכל פילוג יש מומנט אישי. בכל פילוג משתרכבים אמביציות אישיות, רגשות אי-שיום, אהבות ושינאות אישיות. טרוצקי ר סטאלין, וייצמן וזיבוטינסקי, רויאל ושטרן — מי יכול לקבוע היכן היה אצלם הגבול בין הכרעות אישיות והכרעות רעיוניות? אך הפילוג התחולל, בכל מיקרה, על רקע רעיוני מופלג. אפילו השתרכבו בו נימות אישיות — הרי נימות אלה התאצלו והתעלו למישור של אידיאל והשקפת-עולם.

כזה היה הפילוג בין רויאל וי שטרן, או כפי שקראנו להם אז — ב"ח ויאיר.

כאשר הרים יאיר את נס המרד, לא אמר: מגיע לי. אני מוכשר יותר. אני טוב יותר. אני צעיר יותר.

כפיו היתה בשורה רעיונית וי מחשבתית. בשורה של מהפכה.

הוא פסל את שביטת-הנשק שעליה הכריז רויאל, לפי פקודת זיבוטינסקי, עם פרוץ מלחמת-העולם, כדי לשתף פעולה עם ה-בריטים נגד הנאצים. יאיר טען שהשלטון הזר בארץ הוא האויב העיקרי, ובו יש ל-הילחם בכל הנסיבות והתנאים, ובעיקר כי שהוא חלש ועוסק במקום אחר. יאיר אף היה מוכן להיזכרות עם הנאצים (כשאישי לא חלם עדיין) על הפתרון הסופי, כדי לקבל עזרה ונשק למלחמה בבריטים.

תוך כדי כך חולל יאיר מיפנה היסטורי במחשבת הדור. הוא הכריז, לראשונה, כי האויב אינו הממשל הרע של הנציב ה-עליון בירושלים, אלא האימפריאליזם הברי-טי כולו, בתור שכזה.

ני מאורעות שאירעו באותו יום ובאותה שעה:

בנחלת-יצחק התכנסו ותיקי לח"י והת-ייחדו עם זכרו של אברהם (יאיר) שטרן, מחולל הפילוג הגדול באירגון הצבאי ה-לאומי.

בנתניה התנהלו הבחירות המפלגתיות ש-היו — אולי — תמרוז חשוב בפילוג תנועת החרות, מיסודו של הארגון הצבאי הלאומי.

שני פילוגים, באותו מחנה, בהפרש-זמן של 27 שנים.

ואיזה הבדל!

כדאי לעמוד על הבדל זה, כי הוא מגלים

רויאל

את ההסתאבות וההתנחנות של המישטר ב-מרוצת שנים אלה.

★ ★ ★

אי זכר כל פרט של אותו פילוג גדול, בקיץ 1940. ואיך אפשר לשכוח? כי אותו פילוג דמה לשואת-טבע היסטורית, לרעידת-אדמה המישנה פני עולם.

אנו, בני 16 דאז, הצעירים שבאנשי אצ"ל, הרגשנו שהנה נחרב עולמנו, פשוטו כמשמעו. **אני יודע שהיו בין חברי שחשי בו ברצינות על התאבדות — כי איזה טעם נשאר לחיים כאשר ה-אורגון, שהיה תוכן כל מעשינו ומחשבותינו — נהרס?**

אין אפשר היה להמשיך לחיות כאשר מפקדינו, שלמענם היינו מוכנים ליהרג ו-להרוג, האשימו זה את זה כסוכני היטלר וכשליחי הבלשט הבריטית, כבוגדים שפלים וכמטרפים מסוכנים!

זכר אני לילה שחור משחור, אחרי אכיפה חשוכה בבית-הספר בוליו בתל-אביב, בה הודעתי כי איני הולך עם המפלגים. השארתי מאחורי את חברי, את תכלית חיי במשך שנתיים סוערות — והרגשתי כאילו אני